

The analysis of data provided by the Polish Ministry of Justice, indicates that in 2011, there were 647 claims for compensation in cases of mobbing in the district and county courts, including 535 in district courts and 112 in the county courts, which indicates the awareness of citizens' their labor and civil rights.

Key words: right to a safe work, hired worker, conflict, legal protection, Poland.

УДК 343.82(438)

S. Bębas

Wybrane aspekty działalności systemu penitencjarnego w Polsce

Zbadano zasady i instytucje działalności instytucji karno-wykonawczych w Polsce przy stosowaniu kary w postaci pozbawienia wolności. Rozpatrzono aspekt ochrony praw osób uwięzionych w odpowiedzi do prawa europejskiego. Kara pozbawienia wolności może być wykonana w trzech systemach: programowego oddziaływania, terapeutycznym, zwykłym.

Słowa kluczowe: pozbawienie wolności, więzień, instytucja karno-wykonawcza, Polska.

Przedstawienie problemu naukowego i jego znaczenie. Na początku odbywania kary więzienia «w celu stworzenia warunków sprzyjających indywidualnemu postępowaniu ze skazanym, zapobieganiu szkodliwym wpływom skazanych zdemoralizowanych oraz zapewnieniu skazanym bezpieczeństwa osobistego, wyboru właściwego systemu wykonywania kary, rodzaju i typu zakładu karnego oraz rozmieszczeniu skazanych wewnątrz zakładu karnego» dokonuje się klasyfikacji więźniów [1]. Podczas odbywania kary pozbawienia wolności dokonuje się oceny postępów w resocjalizacji, «są one dokonywane najrzadziej co sześć miesięcy. Okres półrocza jest tym czasem, który jest brany pod uwagę w ocenianiu dokonań skazanego w procesie resocjalizacji. W trakcie realizacji ocen zwraca się uwagę przede wszystkim na następujące aspekty: stosunek skazanego do popełnionego przestępstwa, stopień przestrzegania przez skazanego porządku i dyscypliny, stosunek skazanego do pracy, charakter kontaktów skazanego z rodziną i wywiązywanie się z obowiązku łóżenia na jej utrzymanie, zachowanie skazanego wobec innych skazanych i przełożonych, zmiany w zachowaniu się skazanego w okresie od ostatniej oceny» [2].

Treść główna i uzasadnienie wyników badania. Uwzględniając przeludnienie więzień i negatywne konsekwencje kary pozbawienia wolności należało by zastanowić się nad powszechniejszym stosowaniem innych kar niż kara pozbawienia wolności. Kodeks karny z 1997 r. oprócz kary pozbawienia wolności, kary 25 lat pozbawienia wolności i kary dożywotniego pozbawienia wolności, wymienia karę grzywny i karę ograniczenia wolności [3].

Karę grzywny wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki, najniższa liczba stawek wynosi 10, zaś najwyższa 360 [4]. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe, stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych, ani też przekroczyć 2000 złotych [5]. Kara ograniczenia wolności, może trwać od jednego miesiąca do 12 miesięcy [6]. W czasie jej odbywania skazany: nie może bez zgody sądu zmienić miejsca stałego pobytu, jest obowiązany do wykonywania pracy wskazanej przez sąd, ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary [7]. Kara ta nie jest w Polsce rozwiązaniem nowym, została ona przejęta z poprzedniego kodeksu karnego.

Rodzaje zakładów karnych w Polsce. Karę pozbawienia wolności wykonuje się w następujących rodzajach zakładów karnych: zakładach karnych dla młodocianych, zakładach karnych dla odbywających karę po raz pierwszy, zakładach karnych dla recydywistów penitencjarnych, zakładach karnych dla odbywających karę aresztu wojskowego [8]. W kodeksie karnym wykonawczym nie ma przepisu zawierającego definicję pojęcia «młodociany». Charakterystyczne jest, że na cztery wydane komentarze do k.k.w. z 1997 r. tylko w jednym podjęto kwestię definicji tego pojęcia. Napisano m.in. «że młodocianym w rozumieniu kodeksu karnego wykonawczego jest skazany, który nie ukończył 24 roku życia» [9]. Autorzy niektórych komentarzy [10] czyniąc wyjaśnienia do art. 84 k.k.w. przytaczali określenie młodocianego

zawarte w art. 115 & 10 k.k. które brzmi: «młodocianym jest sprawca, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat» [11].

Typy zakładów karnych w Polsce. Ponadto kodeks karny wykonawczy wprowadza trzy typy zakładów karnych, różniących się stopniem zabezpieczenia zakładów oraz izolacji skazanych. Są to: zakłady karne typu zamkniętego, zakłady karne typu półotwartego, zakłady karne typu otwartego [12]. Zakład zamknięty ma najbardziej surowy regulamin: cele zazwyczaj zamknięte są przez cały dzień i tylko w wyjątkowych przypadkach mogą być otwarte w porze dziennej przez określony czas, jeżeli względy bezpieczeństwa nie stoją temu na przeszkodzie, zajęcia odbywają się jedynie na terenie zakładu, dopuszcza się zatrudnienie skazanego poza terenem zakładu karnego ale w pełnym systemie konwojowania, ruch skazanych odbywa się pod dozorem i w sposób zorganizowany. Ponadto skazani korzystają z bielizny i obuwia należącego do zakładu karnego, ze swojej odzieży mogą korzystać tylko za zgodą dyrektora jednostki, skazanemu przysługuje dwa widzenia w miesiącu, które za zgodą dyrektora zakładu karnego może wykorzystać jednorazowo, widzenia skazanych, korespondencja i rozmowy telefoniczne podlegają kontroli administracji zakładu karnego [13].

Wnioski i perspektywy badania. Systemy wykonywania izolacji w Polsce. Warto także zwrócić uwagę na to, że kara pozbawienia wolności może być wykonana w trzech systemach: programowego oddziaływania, terapeutycznym, zwykłym [14]. System programowego oddziaływania oznacza, że więzień zostaje poddany poprawczemu oddziaływaniu indywidualnemu według następującego schematu: diagnoza penitencjarna, prognoza penitencjarna, indywidualny program oddziaływania, oceny okresowe i ocena końcowa, gdy oddziaływanie dobiegnie końca [15]. «W systemie programowego oddziaływania odbywają karę skazani młodociani, a także skazani dorośli, którzy po przedstawieniu im projektu programu oddziaływania, wyrażają zgodę na współudział w jego opracowaniu i wykonaniu» [16]. «W programach oddziaływania ustala się zwłaszcza: rodzaje zatrudnienia i nauczania skazanych, ich kontakty przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi, wykorzystanie czasu wolnego, możliwości wywiązywania się z ciążących na nich obowiązków oraz inne przedsięwzięcia niezbędne dla przygotowania skazanych do powrotu do społeczeństwa» [17].

Źródła i literatura

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z dnia 5 sierpnia 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami), art. 82 & 1.
2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r., w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 152, poz. 1493).
3. Zob. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późniejszymi zmianami), art. 32.
4. Zob. Ibidem, art. 33 & 1/
5. Zob. Ibidem, art. 33 & 3.
6. Zob. Ibidem, art. 34 & 1.
7. Ibidem, art. 34 & 2.
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z dnia 5 sierpnia 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami), art. 69; Z. Hołda, K. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. – Gdańsk, 2005. – S. 318.
9. Zob. Z. Postulski, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz / Z. K. Hołda. – Gdańsk, 1998. – S. 243.
10. Paweł S., Kodeks karny wykonawczy. Praktyczny komentarz / S. Paweł. – Warszawa, 1999. – S. 252; S. Lelental, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz / S. Lelental. – Warszawa, 1999. – S. 204.
11. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późniejszymi zmianami), art. 115 & 10.
12. Por. S. Lelental, Kodeks karny wykonawczy, Komentarz. – Warszawa, 1999. – S. 190; T. Szymanowski, Z. Świda, Kodeks karny wykonawczy. Komentarz. Ustawy dodatkowe. Akty wykonawcze. – Warszawa, 1998. – S. 195; L. Stodolska, Typologia jednostek penitencjarnych i klasyfikacja skazanych // [w:] Zagadnienia penitencjarne, (red.) H. Chmielewska, K. Jędrzejak, T. Karczewski, P. Łapiński, B. Nowak, L. Stodolska, E. Szymczak. – Kalisz, 2004. – S. 61–76.
13. Por. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z dnia 5 sierpnia 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami), art. 90.
14. Por. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z dnia 5 sierpnia 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami), art. 81; J. Śliwowski, Kara pozbawienia wolności we współczesnym świecie. Rozważania penitencjarne i penologiczne. – Warszawa, 1982. – S. 216–227; T. Kolarczyk, Terapeutyczny system wykonywania kary pozbawienia wolności, «Przegląd Więziennictwa Polskiego» 1995. Nr 10. – S. 35–43; M. Bramska, A. Kurek, D. Schmidt, System programowego oddziaływania w warunkach zakładu karnego typu zamkniętego, «Biuletyn PRO». Materiały, stan i węzłowe problemy polskiego więziennictwa 2000. – Nr 42. – S. 81–125.

15. Por. H. Machel. Sens i bezsens resocjalizacji penitencjarnej – casus polski... dz. cyt. – S. 124; A. Nawój. Problemy resocjalizacji systemu programowanego oddziaływania // [w:] Służba więzienna wobec problemów resocjalizacji penitencjarnej ; (red.) W. Ambrozik, P. Stępnia. – Poznań ; Warszawa ; Kalisz, 2004. – S. 341–356; tenże, System programowanego oddziaływania w teorii i praktyce, [w:] Profilaktyka społeczna a resocjalizacja młodzieży, (red.) B. Urban, Mysłowice 2004. – S. 121–140; E. Silecka. System programowanego oddziaływania jako nowa forma pracy wychowawczej ze skazanymi, [w:] Służba więzienna wobec problemów resocjalizacji penitencjarnej, (red.) W. Ambrozik, P. Stępnia. – Poznań ; Warszawa ; Kalisz, 2004. – S. 329–339.
16. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z dnia 5 sierpnia 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami), art. 95 &1.
17. Ibidem, art. 95 &2.

Бєбас С. Окремі аспекти діяльності кримінально-виконавчої системи Польщі. Досліджено принципи та інститути діяльності кримінально-виконавчих установ у Польщі при застосуванні покарання у вигляді позбавлення волі. Розглянуто аспект захисту прав ув'язнених осіб відповідно до європейського права. Карний виконавчий кодекс упроваджує три типи карних установ, що відрізняються ступенем ізоляції, зокрема карні заклади закритого типу, карні заклади напіввідкритого типу, карні заклади відкритого типу. Кара позбавлення волі може бути виконана в трьох системах: програмного впливу, терапевтичному, звичайному. Система програмного впливу означає, що в'язень піддається виправному індивідуальному впливу за такою схемою: пенітенціарна діагностика, пенітенціарний прогноз, індивідуальна програма впливу, періодичні оцінки й кінцева оцінка. У програмах впливу встановлюються безпосередньо види працевлаштування та навчання засудженого, його контакти, передусім із сім'єю й іншими близькими особами, використання вільного часу, можливості виконання обов'язків та інші необхідні заходи для підготовки засуджених до повернення в суспільне життя.

Ключові слова: позбавлення волі, ув'язнений, кримінально-виконавча установа, Польща.

Bebas S. Selected Aspects of the Penitentiary System's Activity in Poland. Principles and institutions of the penitentiary institutions in Poland in the application of imprisonment are investigated. The aspects of prisoners' rights protection according to the European law are considered. Criminal Executive Code introduces three types of penal institutions, according to the different levels of insulation, including closed penal institutions, semi-open type of penal institutions, opened penal institutions. The punishment of imprisonment can be performed in three systems: the program influence, the therapeutic one and the ordinary one. The system of program influence means that the prisoner is subjected to the correctional individual exposure as follows: penitentiary diagnostics, penitentiary prediction, an individual program influence, periodical evaluation and final evaluation.

In programs of influence the types of employment and educating the convict, his contacts with the family and other close persons, using the leisure time, the possibility of performance his duties and other necessary steps to prepare convicts to return to public life are directly installed

Key words: imprisonment, convict, penal institution, Poland.

УДК 341(4):061.1ЄЄ

M. Domagała

Independence of the Regulatory Authority – Legal Aspects

Researched aspect of ensuring the independence of the President of Energy Regulatory Office of the European Union. It is shown that such independence is a guarantee of fair competition and consumer protection in the power and gas markets. The President of the ERO may be in possession of data justifying the sanctions in the case of a threat to a stable supply

Key words: energy and gas markets, governance, regulatory body, the President of the Energy Regulatory Office, the European Union

Formulation of Scientific Problem and its Meaning. One of the underlying directives of the European law pertaining to the achievement of a competitive European energy and gas market, besides the criteria of third party access (TPA) or unbundling, is the independence of the regulatory authority. If ensuring independence is a prerequisite for the achievement of the aforesaid objective, the question remains of what it should consist in. Doubts that may arise are multi-faceted. The most debatable issue is the scope of independence required by the European Union laws as well